

Comparație între programele școlare

1. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse

Competențe specifice	Conținuturi asociate (programa originală)	Conținuturi asociate (programa Coronavirus 2020)
<p>1.1 dovedirea înțelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerințe date</p>	<ul style="list-style-type: none"> - idei principale, idei secundare; - ordinea logică și temporală a ideilor/ a întâmplărilor dintr-un text; - moduri de expunere (narațiune, descriere, dialog); - structuri în textele epice (logica acțiunii, timp, spațiu, modalități de caracterizare a personajelor, relațiile dintre personaje, naratorul) și lirice (concordanța dintre forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta, eul liric); - subiectul operei literare, momentele subiectului; - procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, alegoria, repetiția fonetică/aliterația, metafora, hiperbola, epitetul, comparația, repetiția, enumerația, antiteză); - sensul propriu și sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat; - elemente de versificație (măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa); - trăsăturile specifice genului epic, liric și dramatic în opere literare studiate sau în texte la prima vedere; - trăsături ale speciilor literare: schița, basmul popular, pastelul, fabula, nuvela, romanul, doina populară, balada populară; - texte literare (populare și culte - aparținând diverselor genuri și specii); texte nonliterare; 	<ul style="list-style-type: none"> - idei principale, idei secundare; - ordinea logică și temporală a ideilor/a întâmplărilor dintr-un text; - moduri de expunere (narațiune, descriere, dialog); - structuri în textele epice (logica acțiunii, timp, spațiu, modalități de caracterizare a personajelor, relațiile dintre personaje, naratorul) și lirice (concordanța dintre forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta, eul liric); - subiectul operei literare, momentele subiectului; - procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, repetiția fonetică/aliterația, metafora, hiperbola, epitetul, comparația, repetiția, enumerația, antiteza); - sensul propriu, sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat; - elemente de versificație (măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa); - trăsăturile specifice genurilor epic și liric în texte la prima vedere; - trăsături ale speciilor literare în texte la prima vedere: schița, basmul popular, pastelul, fabula, nuvela, doina populară; - texte literare (populare și culte - aparținând diverselor genuri și specii); texte nonliterare.

<p>1.2 sesizarea corectitudinii și a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate, a ortografiei și a punctuației</p>	<ul style="list-style-type: none"> - arhaisme, regionalisme și neologisme; - cuvinte derivate, compuse sau obținute prin schimbarea valorii gramaticale/conversiune; - categorii semantice studiate: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; - construcții pleonastice; - sensurile cuvintelor în contexte diferite; - mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului (derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale/conversiunea), familia de cuvinte; mijloacele externe de îmbogățire a vocabularului; - ortografierea diftongilor, a triftongilor și a vocalelor în hiat; - despărțirea cuvintelor în silabe; - semne de punctuație: punctul, virgula, două puncte, ghilimelele, linia de dialog, semnul întrebării, semnul exclamării, cratima, punctul și virgula, linia de pauză; - semne ortografice: cratima, punctul; - valori expresive ale nivelurilor limbii (fonetic, lexical și morfosintactic) într-un text dat; - elemente de limbă și de stil în textul literar; - figurile de stil, versificația; - categorii morfologice specifice părților de vorbire (conform programelor școlare pentru clasele a V-a - a VIII-a): părțile de vorbire flexibile (verbul, substantivul, articolul, pronumele, numeralul, adjectivul) și neflexibile (adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția); relații și funcții sintactice; - elemente de sintaxă a propoziției și a frazei (probleme de acord; funcții sintactice; tipuri de propoziții principale și subordonate indicate de programa școlară; propoziția regentă, elementul regent, cuvintele și construcțiile incidente; relații sintactice; topică și punctuație; valori stilistice ale folosirii acestora în textul dat); 	<ul style="list-style-type: none"> - arhaisme, regionalisme și neologisme; - cuvinte derivate, compuse sau obținute prin schimbarea valorii gramaticale/conversiune; - categorii semantice studiate: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; - construcții pleonastice; - sensurile cuvintelor în contexte diferite; - mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului (derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale/conversiunea), familia de cuvinte; mijloacele externe de îmbogățire a vocabularului; - ortografierea diftongilor, a triftongilor și a vocalelor în hiat; - despărțirea cuvintelor în silabe; - semne de punctuație: punctul, virgula, două puncte, ghilimelele, linia de dialog, semnul întrebării, semnul exclamării, cratima, punctul și virgula, linia de pauză; - semne ortografice: cratima, punctul; - valori expresive ale nivelurilor limbii (fonetic, lexical și morfosintactic) într-un text dat; - elemente de limbă și de stil în textul literar; - figurile de stil, versificația; - categorii morfologice specifice părților de vorbire (conform programelor școlare pentru clasele a V-a - a VIII-a): părțile de vorbire flexibile (verbul, substantivul, articolul, pronumele, numeralul, adjectivul) și neflexibile (adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția); relații și funcții sintactice; - elemente de sintaxă a propoziției și a frazei: probleme de acord; funcții sintactice (predicatul verbal și predicatul nominal; subiectul; atributul adjectival; atributul substantival genitival, atributul substantival prepozițional, atributul substantival apozitional; atributul pronominal genitival, atributul pronominal prepozițional; atributul adverbial; atributul verbal; complementul direct; complementul indirect; complementele circumstanțiale de
---	--	--

		loc, de timp, de mod); tipuri de propoziții - principale și subordonate (propoziția subordonată predicativă, propoziția subordonată subiectivă; propoziția subordonată atributivă; propoziția subordonată completivă directă); propoziția regentă, elementul regent, cuvintele și construcțiile incidente; relații sintactice; topică și punctuație; valori stilistice ale folosirii acestora în textul dat.
1.3 identificarea valorilor etice și culturale într-un text, cu exprimarea impresiilor și preferințelor	-elemente etice și culturale în texte literare și nonliterare și exprimarea propriei atitudini față de acestea.	- elemente etice și culturale în texte literare și nonliterare și exprimarea propriei atitudini față de acestea.

2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

Competențe specifice	Conținuturi asociate (programa originală)	Conținuturi asociate (programa Coronavirus 2020)
2.1 redactarea diverselor texte, cu scopuri și destinații diverse, adaptându-le la situația de comunicare concretă	<ul style="list-style-type: none"> - elemente de redactare a unor compuneri pe o anumită temă/urmărind un plan dat sau conceput de elev; părțile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; - dispunerea în pagină a diverselor texte; scrierea îngrijită, lizibilă și corectă; - redactarea unor texte reflexive și imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural; evidențierea unor trăsături ale unui obiect (peisaj, operă de artă, persoană)- într-o descriere; - redactarea unor scurte narațiuni; - continuarea unor dialoguri; - redactarea unor texte argumentative (susținerea preferințelor și a opiniilor); - redactarea unor compuneri având ca suport texte literare ~~studiate sau~~ la prima vedere - rezumat, caracterizare de personaj; - motivarea apartenenței unui text ~~studiat sau~~ la prima vedere la o specie literară sau la un gen literar; 	<ul style="list-style-type: none"> - elemente de redactare a unor compuneri pe o anumită temă/urmărind un plan dat sau conceput de elev; părțile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; - dispunerea în pagină a diverselor texte; scrierea îngrijită, lizibilă și corectă; - redactarea unor texte reflexive și imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural); evidențierea unor trăsături ale unui obiect (peisaj, operă de artă, persoană) într-o descriere; - redactarea unor scurte narațiuni; - continuarea unor dialoguri; - redactarea unor texte argumentative (susținerea preferințelor și a opiniilor); - redactarea unor compuneri având ca suport texte literare la prima vedere - rezumat, caracterizare de personaj; - motivarea apartenenței unui text la prima vedere la o specie literară sau la un gen literar;

	<ul style="list-style-type: none"> - prezentarea unui punct de vedere asupra unor secvențe din texte la prima vedere, pe baza unor cerințe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare, figurile de stil studiate, elemente de versificație etc.) sau prin exprimarea argumentată a opiniei personale privind structura textului, semnificația titlului, procedeele de expresivitate artistică învățate și semnificația/mesajul textului dat; - exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind un text studiat sau textul la prima vedere; - aprecieri personale referitoare la fragmente din textele studiate sau la prima vedere; 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentarea unui punct de vedere asupra unor secvențe din texte la prima vedere, pe baza unor cerințe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare, figurile de stil studiate, elemente de versificație etc.) sau prin exprimarea argumentată a opiniei personale privind structura textului, semnificația titlului, procedeele de expresivitate artistică învățate și semnificația/mesajul textului dat; - exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind un text la prima vedere; - aprecieri personale referitoare la fragmente din textele la prima vedere.
<p>2.2 utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoștințelor de lexic și de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice și de punctuație</p>	<ul style="list-style-type: none"> - elemente de lexic studiate în clasele V - VIII; - aplicarea corectă a cunoștințelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă; - folosirea corectă a semnelor de punctuație la nivelul propoziției și al frazei (coordonare, subordonare, incidență); - enunțul, fraza, părți de propoziție și propoziții studiate (predicatul și propoziția subordonată predicativă, subiectul și propoziția subordonată subiectivă; atributul și propoziția subordonată atributivă; complementul direct și propoziția subordonată completivă directă; complementul indirect și propoziția subordonată completivă indirectă; complementele circumstanțiale și propozițiile subordonate circumstanțiale corespunzătoare (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop); propoziția subordonată circumstanțială condițională, concesivă, consecutivă; expansiunea și contragerea. 	<ul style="list-style-type: none"> - elemente de lexic studiate în clasele a V-a - a VIII-a; - aplicarea corectă a cunoștințelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă; - folosirea corectă a semnelor de punctuație la nivelul propoziției și al frazei (coordonare, subordonare, incidență); - enunțul, fraza, părți de propoziție și propoziții studiate (predicatul și propoziția subordonată predicativă, subiectul și propoziția subordonată subiectivă; atributul și propoziția subordonată atributivă; complementul direct și propoziția subordonată completivă directă); expansiunea și contragerea.